

L'altre cinema

Treballar
Treballar
Treballar
Treballar
Treballar
Angoixa

Coordina **Sílvia Marimon**
smarimon@timeout.cat

La campanya de
Santiago Fillol
(Director d'Ich bin Enric Marco')

Les disfresses d'Enric Marco

Es va inventar un passat com a supervivent d'un camp nazi. 'Ich bin Enric Marco' el posa davant el mirall. Per **Sílvia Marimon**

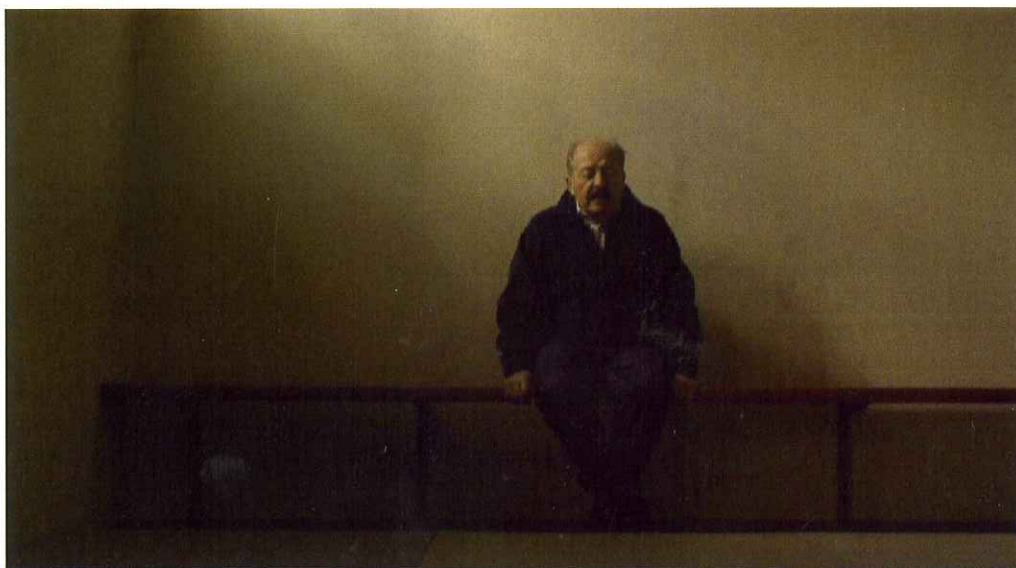
"Ningú podria viure amb algú que digués la veritat de manera habitual; afortunadament, cap de nosaltres no ho ha hagut de fer mai", ho deia Mark Twain en una de les seves obres més sarcàstiques, *La decadència de l'art de mentir*. Hi ha mentides, però, que acaben convertint-se en autèntiques impostures. Requereixen molta energia, molta memòria i molt temps. S'ha de calcular, elaborar, elucubrar possibles escenaris, tenir capacitat d'improvisació.

Enric Marco es va passar vint-i-set anys, entre 1978 i 2005, dient que havia estat al camp d'extermini de Flossenbürg. Va rebre la Creu de Sant Jordi i va donar centenars de conferències. Fou el president de l'associació Amical de Mauthausen i es va inventar un número de deportat: el 6.448. Era el testimoni ideal. A través dels seus relats es podia palpar, sentir, gairebé olorar l'infern dels camps d'extermini. Les seves històries eren emotives. El 2005, però, va saltar l'escàndol. Marco mai havia estat en un camp d'extermini. La seva devoció per protagonitzar moments de la història el va portar a fabricar una gran mentida. I tots ens la vàrem creure.

Marco als escenaris reals

Dos anys després de l'escàndol, els dos directors d'*Ich bin Enric Marco*, Santiago Fillol i Lucas Vermal, van proposar a Marco el repte de viatjar a Alemanya i enfrontar-se als escenaris reals, és a dir, als llocs on sí que hi va ser: les drassanes alemanyes on va treballar com part del contingent de treballadors voluntaris enviats per Franco, i la presó de Kiel, on fou empresonat per 'derrotista'. La darrera parada seria, ell no ho sabia, el lloc que mai va trepitjar, Flossenbürg.

Abans de continuar, una advertència: si busqueu la redempció de Marco, no la trobareu en aquest documental. A Fillol, quan es va descobrir que la història de Marco era una impostura, el va fascinar el personatge. Va esperar dos anys, però, perquè no volia caure en una història sensacionalista. Quan es va posar en contacte amb Marco, aquest es va mostrar molt interessat en el projecte,

Enric Marco a un dels escenaris que si que va trepitjar fa més de seixanta anys, la presó alemanya de Kiel.

"amb alguns matisos", aclareix Fillol: "Després de la mentida, tot es va posar en dubte; fins i tot, que tenia un passat. Ell volia demostrar que aquest passat existia". A *Ich bin Enric Marco* (que es projecta dimecres al CCCB, dos dies abans de la seva estrena en sales

"Va acceptar fer la pel·lícula per demostrar que tenia un passat"

comercials) no hi ha repeticions, ni assajos, sinó una única presa: "Volem sobretot captar la seva reacció davant els escenaris reals", argumenta Fillol. És la frescor de la immediatesa. El que es traspuja al llarg del film és la tensió,

les contradiccions d'algú que vol tornar a construir el seu passat, que intenta, malgrat tot, tornar a ser un personatge important de la història.

Marco davant els supervivents

És inquietant l'escena que els dos cineastes van gravar a Kiel. En Marco, al pati d'aquesta presó, torna a descriure amb tot detall com era la vida a la cel·la. I recordem-ho, és un gran narrador. Aquesta vegada, però, el seu interlocutor és un pres rus que no se'l pren gaire seriosament. Finalment, la càmera de Fillol i Lucas, quasi absent i que no fa pràcticament preguntes, porta en Marco a Flossenbürg, l'escenari a partir del qual va construir la seva pròpia llegenda, i el col·loquen davant el mirall: una pantalla on apareixen els veritables supervivents del camp. Quan el fabulador puja les

escales del camp, assegura que és com un *via crucis*. Aquesta és potser la millor metàfora. Marco és algú que s'ha quedat sense història, però no demana perdó: "Que em jutgi qui pugui", clama. "No m'interessava saber què és veritat ni què és mentida, ni tampoc entendre per què ho va fer, sinó reflectir com es construeix la mentida", diu Fillol.

I què n'opina aquest cineasta del personatge després de mesos de convivència? "Es algú amb molts registres, amb una vitalitat increïble, que als seus 87 anys està entossudit a continuar endavant i a defensar la seva causa. Entenc, però això no vol dir que ho comparteixi, que no ha fet cap mal a la història".

Xcèntric: *'Ich bin Enric Marco'*.
CCCB. Dimecres 16. 20 h. 3,60 €